

Betere weergave van eigen betalingen Zvw in de koopkracht

Vanaf dit *Centraal Economisch Plan* voeren we een verbetering door in de koopkrachtraming voor wat betreft de eigen betalingen onder het eigen risico in de Zvw. (a) Waar voorheen voor iedere persoon in onze steekproef gerekend werd met het(zelfde) gemiddelde bedrag aan eigen betalingen in Nederland, houden we vanaf heden rekening met verschillen in eigen betalingen tussen verschillende groepen personen. Bij een eventuele verhoging of verlaging van het eigen risico kunnen we zo de gevolgen op de koopkracht van de verschillende inkomensgroepen beter in kaart brengen. In dit kader lichten we deze aanpassing toe.

Achtergrond aanpassing

Een van de beperkingen in onze koopkrachtramingen is dat we over een (beperkt) aantal regelingen geen gegevens hebben op persoonsniveau. (b) Om de regeling dan toch mee te nemen in de koopkrachtplaatjes wordt met gemiddeldes gerekend, bezien over alle huishoudens of personen in Nederland. Een voorbeeld hiervan waren de eigen betalingen in het kader van het wettelijk eigen risico in de Zvw. Een verhoging of verlaging van het eigen risico leidde dan voor iedere persoon tot dezelfde wijziging in de eigen betalingen.

Toelichting methode: rekening houden met verschillen tussen groepen

In de praktijk geldt echter dat bepaalde groepen meer zorgkosten hebben dan gemiddeld (denk aan ouderen) en daarmee hogere eigen betalingen in het kader van het wettelijk eigen risico. Op basis van gegevens van het CBS is samen met het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid onderzocht welke groepen dit precies zijn. (c). In totaal zijn er twintig groepen personen onderscheiden waarvoor de eigen betalingen wezenlijk verschillen van het gemiddelde (zie onderstaande tabel). De groepen verschillen van elkaar in leeftijd, geslacht en het hebben van een uitkering (bijstand of arbeidsongeschiktheid). Met deze groepen houden we er bijvoorbeeld rekening mee dat oudere personen of personen met een arbeidsongeschiktheidsuitkering gemiddeld genomen hogere eigen betalingen hebben dan jongere personen en personen zonder uitkering.

Groepen voor aanbrengen verschillen in eigen betalingen (de groepen zijn aangeduid met een X)

Leeftijd	18-25		26-40		40-70		>70	
	Man	Vrouw	Man	Vrouw	Man	Vrouw	Man	Vrouw
Zonder uitkering	X	X	X	X	X	X	X	X
Met AO-uitkering	X	X	X	X	X	X		
Met bijstandsuitkering	X	X	X	X	X	X		

Ook binnen de twintig groepen houden we rekening met verschillen in eigen betalingen. Zo houden we er bijvoorbeeld rekening mee dat hoewel ouderen gemiddeld genomen te maken hebben met hogere eigen betalingen dan jongeren, er ook een (kleine) groep ouderen is zonder eigen betalingen. En vice versa houden we er rekening mee dat, alhoewel veel jongeren nauwelijks eigen betalingen hebben, er ook jongeren zijn die het eigen risico volmaken.

Gevolgen voor de koopkrachtraming van de aanpassing

De aanpassing is doorgevoerd vanaf het inkomensjaar 2014 (koopkrachtjaar 2014-2015) en leidt voorsnog niet tot grote mutaties in de koopkrachtcijfers en -ramingen vanaf dit jaar. Dit komt omdat het eigen risico in de aangepaste jaren niet of nauwelijks verhoogd of verlaagd is. Mocht het eigen risico in de toekomst echter worden gewijzigd, dan worden de verschillen tussen de onderscheiden inkomensgroepen wel zichtbaar.

(a) Zorgverzekeringswet

(b) Zie ook Koot e.a. (2016), MIMOSI-achtergronddocument, CPB.

(c) CBS. Stapelingsmonitor. De analyses zijn samen met het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid uitgevoerd.